

Idrottsminnen

Nr 4 — December 2023

Juryns motivering: "Hälsingeguldet 1988 tilldelas Staffan Tällberg, Bollnäs Golf, för bland annat följande idrottsprestationer: Svensk mästare i 70 m backen samt svensk juniormästare, mycket framstående placeringar i Världscupen samt att han nådde åttonde plats i både 70- och 90-metersbackarna vid OS i Calgary. Staffan startade också i junior-VM 1988 i Österrike och blev silvermedaljör",

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap

Dags för fjärdje numret av Idrottsminnen 2023

I detta nummer av Idrottsminnen 2023–4 finns en **minnessida** om vår tidigare ordförande **Lasse Hedlund** som efter en tids sjukdom gick bort i september.

Vidare hittar ni en artikel om vinnaren av **Hälsingeguldet 1988**, backhopparen **Staffan Tällberg** från Bollnäs.

Anders Skoglund skriver om årets Idrottsresa som gick till Stockholms Stadion och Finnkampen. Det blev en oförglömlig resa för de 37 resenärerna.

Ur **HIHS-arkiv** har vi hittat några intressanta historier.

Ni kan bland annat läsa om de två första **skid-SM** som Hudiksvalls IF arrangerade, **1929** och **1942**.

Sedan finns en artikel om **Triangelkampens historia**, friidrottskampen mellan Hälsingland, Medelpad och Jämtland/Härjedalen.

Ni hittar också lite **spännande läsning om en ”galen” idé** som slutade med stor succé.

Redaktören har knåpat ihop några kluriga frågor i en **ny Quiz** från sportens historia och även resultatet av Quizen i Idrottsminnen 3–2023 finns med i bladet.

Välkomna till Idrottsminnen 2023–4
Christer Stridh

HIHS ordförande Lasse Hedlund, född 22 juni 1949 gick bort den 4 september 2023. År 2017 övertog han ordförandeklubban och har sedan dess gjort Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap känt i hela idrotts-Hälsingland.

Med sitt engagemang, sin utåtriktade personlighet och känsla för PR har han inspirerat oss medarbetare och fått HIHS att växa. Nu är det upp till oss att fortsätta hans gärning. Vi saknar honom mycket.

Lasse har alltid varit aktiv inom fotbollen och fick 1980 Silverbollen som Hälsinglands bäste fotbollsspelare. Debuten skedde redan som 16-åring hemma i Norrala men hans talang har utnyttjats av flera klubbar som Sandarne, Söderhamn och Ljusne och även uppmärksammats med anbud från allsvenska lag. Han valde att stanna kvar i Hälsingland mycket på grund av att han och hustrun Ann-Mari tog över föräldrahemmet i Norrala, där de bodde kvar fram tills i våras.

Vid sidan av att sköta gården handlade det mycket om fotboll. Han jobbade inom Hälsinglands fotbollförbunds styrelse under nio år innan han blev värvad till Svenska Fotbollförbundet i Solna som datasamordnare dit han veckopendlade från 1995 till pensionen 2012. Lasse sågs ofta på fotbollsarenorna runt om i Hälsingland och var även en flitig besökare på Brobergs och Söderhamns UIF:s hemmamatcher.

Från sjukbädden jobbade han in i det sista med Hälsingeguldet och Idrottsminnen. Han ville verkligen göra klart det. När han gjorde något skulle det inte bara vara lite grann utan fullt ut, det var så han var, säger Ann-Mari Hedlund. Lasse begravdes i Norrala kyrka den 29 september inför en talrik församling av släkt och vänner, föreningar och förbund.

Fram till Årsmötet i februari kommer nu vice ordförande Olov Nilsson Sträng att överta ordförandeskapet.

STYRELSEN

Dags för
årsmöte!

Välkommen till årsmöte för

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap

tisdagen den 20 februari 2024 kl. 18.30 på Järvsöbaden

Förutom årsmötesförhandlingar och förtäring har HIHS statistiker och idrottshistoriker Erik Wiger alltid något intressant att berätta.

Årsmöteshandlingarna finns på hemsidan 1 månad före mötet.

Alla medlemmar är varmt välkomna!

HIHS skänker böcker som inte får plats i arkivet.

På grund av ombyggnad måste vi flytta vårt arkiv från Ishallen i Hudiksvall till en ny lokal på Skeppargatan. Där har vi inte plats för följande litteratur som vi skänker bort till samlare som är medlemmar i Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskapet.

HIHS skänker till sina medlemmar:

Fotbollsboken SvFF 1999 – 2011 med tävlingskalender

Fotbollsboken Brunnhage 1965 – 1986

Idrottsboken Brunnhage 1952 – 1955, 1965 – 1986

Olympiaboken Brunnhage 1952, 1964 -1984, 1948-1988

Årets idrott Strömberg 1962 - 1964, 2000 - 2003

Årets fotboll Strömberg 1956 - 1958

**Dessutom: Brunnhages Idrottsboken
komplett 1948 - 1999 till högstbjudande
innan vi lägger ut böckerna på nätet.**

Kontakta Anders Skoglund, 070-6909301, agskoglund@gmail.com.

Årsmöte för Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap

Plats: Järvsöbaden, tisdagen den 20 februari 2024
Klockan 18.30.

Dagordning för årsmötet:

1. Mötets öppnande – Parentation
2. Val av ordförande och sekreterare för årsmötet;
3. Val av justeringsman att jämte mötesordförande justera dagens protokoll samt vara rösträknare;
4. Fråga om kallelse till årsmötet;
5. Styrelsens verksamhets- och förvaltningsberättelse;
6. Revisionsberättelse;
7. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen;
8. Fastställande av årsavgiften för 2025.
9. Fastställande av ersättningar;
10. Styrelsens förslag till verksamhetsplan och budget;
11. Motioner, förslag från medlemmar, stadgeändringar
12. Meddelande om mottagare av "Forskarpriset 2023";
13. Val av styrelseordförande för en tid av 1 år. (avg. Lars Hedlund);
14. Val av tre styrelseledamöter för en tid av två år. (avg. Sune Nordh, Owe Flodin och Christer Stridh); Olov Nilsson Sträng, Anders Skoglund och Leif Styrman kvarstår ett år.
15. Val av två styrelsesuppleanter för en tid av ett år. (avg. Erik Wiger, Stefan Karlsson);
16. Val av en revisor och en revisorssuppleant för en tid av ett år (avg. Ingvar Thuresson och Tore Tjärnberg);
17. Val av tre ledamöter i valberedningen för en tid av ett år (Avg. Lars Andersson, Anders Svensson och Jan-Erik Flink);
18. Beslut om firmatecknare, internetbehörighet, dispositionsrätt och bankkort;
19. Övriga frågor;
20. Mötets avslutning

Året då Staffan Tällberg väckte idrotts-Sverige

Det är dags att vrida tillbaka klockan till Nyårsdagen 1988. Sverige håller sakta på att vakna efter firandet kvällen innan och runt om i tv-sofforna började sportnördarna att förbereda sig för de årligen återkommande sändningarna från backhoppningarna i Garmisch-Partenkirchen.

Där nere i den sydtyska skidorten harklar sig Sven "Plex" Petersson när han förberedde sig inför den stundande tv-sändningen.

Staffan Tällberg tilldelades Hålsingeguldet 1988.

När de sista tonerna från Nyårskonserteren i Wien har tonat ut hörs "Plex" välbekanta stämma. Vid sin sida har han Bengt Eriksson, gympaläraren från Östra skolan i Hudiksvall, som nu är en del av ledarstaben i det svenska backhoppningslandslaget. 1956 blev han "Silver-Bengt" med svenska folket efter sin silvermedalj i Nordisk kombination vid OS i Cortina d'Ampezzo.

Helt plötsligt har Sverige fått ett landslag i backhoppning igen. Här finns namn som Jan Boklöv, Anders Daun, bröderna Tällberg, Pär-Inge och Staffan, för att nämna några, och "Silver-Bengt" har stora förhoppningar på Staffan Tällberg, ynglingen från Bollnäs som ännu inte fyllt 18 år.

– *Det såg riktigt bra ut inhoppsningen, förkunnar Eriksson.*

Tävlingen börjar, "Plex" och "Silver-Bengt" lotsar ner hoppare efter hoppare på den smala vita strängen av snö som finns i underbacken, i övrigt var det barmark. Med startnummer 96 är det dags

för Staffan Tällberg, han som i första deltävlingen tysk-österrikiska backhopparveckan tagit Sveriges bästa världscupplacering på 26 år genom att bli trea i Oberstdorf.

Han landar på exakt 100 meter och han ligger trea tills vidare. Innan första omgången var klar hade ytterligare tre hoppare tagit sig förbi, men en sjätte plats innebar att Staffan Tällberg på allvar var med i kampen om pallplatserna.

Det innebar att det blev lite "kamp" om vilken kanal man skulle titta på under eftermiddagen, fortsätta att följa backhoppning eller växla över till "Ivanhoe". De som valde att stanna kvar för att se upplösningen i Garmisch-Partenkirchen behövde inte ångra sig.

När det var dags för Tällbergs andra hopp ville "Plex" att vi hemma i tv-sofforna skulle hålla tummarna och att Bollnäs-ynglingen skulle landa på en så där 96-97 meter. "Silver-Bengt" var fortsatt optimistisk och sa att *"det kommer han att göra"*.

När Tällberg satte ner skidorna visade det sig att han hoppat 98 meter och tack vare bra poäng gick han upp i ledningen med fem hoppare kvar. Finländaren Ylipulli misslyckades, tyske Thoma likaså. Men så kom Matti Nykänen som trots att hoppet inte var det bästa passerade han Tällberg.

Tvåan från första omgången, tysken Jens Weissflog, hoppade för kort och hamnade bakom Tällberg. Det gjorde även ledande Ernst Vettori, Österrike, vilket betydde att Staffan Tällberg blev tvåa – samma placering som Sven Selånger nådde 52 år tidigare då han tog OS-silver i samma backe.

1988 var ju också ett OS-år och helt plötsligt började idrotts-Sverige att drömma om en ny OS-medalj i backhoppning, något som inte hänt sedan Kalle Holmström hoppade hem en bronsmedalj i Oslo 1952. Nu ställdes hoppet till en 17-åring från Bollnäs. Det blev ingen OS-medalj i Calgary för Staffan Tällberg. Han fick nöja sig med dubbla åttonde platser individuellt och en sjunde plats i laghoppningen. Läger man sedan till en silvermedalj i junior-VM och SM-guld i 70 metersbacken det året är det lätt att förstå att **Hälsingeguldet tilldelades Staffan Tällberg, Bollnäs GIF.**

CHRISTER STRIDH

Hudiksvall arrangerade SM på skidor 1929 och 1942

Ärkebiskopen invigde spelen

De första SM-tävlingarna i Hudiksvall i februari 1929 fick en storslagen invigning i kyrkan, där ärkebiskop Nathan Söderblom höll högtidstalet.

Kanske var biskopen synsk och såg dopingelände och annat fusk som komma skulde, när han talade utifrån en vers ur Pauli brev till Timoteus, där det heter ***"om någon deltagar i en tävlingskamp, så vinner han icke segerkransen, ifall han icke kämpar efter stadgad ordning"***.

Kyrkan var sprängfylld och i menigheten fanns både socialminister Sven Lybeck och naturligtvis alla höjdare bland skidledarna. De fick också lyssna till en pampig Prolog skriven av Albert Viksten. Slutraderna löd:

Var hälsad skidans ungdomshär, som levnadsfrisk och stark har samlats här till hög bedrift på vintersmyckad mark.

Det gamla Hälsingland nu er bjuder kärvt och kort

Välkommen hit, välkommen till den ädlaste av sport.

Ivan Lindgren från Lycksele IF blev svensk mästare på 30 km. Start och mål på Gylisvallen.

De klassiska namnen

När pompan var över var det så dags för huvudrollsinnehavarna att ta plats i spåren. För den som kan den svenska skidhistorien är det välkända namn som finns i prislustorna. Mästare på fem mil blev Olympiasegraren på 50 km i S:t Moritz året innan, Per Erik Hedlund, vanligen kallad "Särna" efter bostadsorten. Hans segertid var 4,23. John Lindgren, Lycksele var tvåa.

Bäste hälsing blev Hjalmar Bergström, Strands IF som blev sexa. För övriga gick det mindre bra. Ture Pettersson, Strand, förfrös händerna och måste bryta. Ett ännu värre äventyr råkade Snäll från Forsa ut för. När han kom forsande i utförs-

backarna vid Baldra i Hög, så dök det plötsligt upp en hästfora i spåret. Snäll lyckades kasta sig åt sidan och undkom oskadd men björk-skidorna gick av och dagen var förstörd.

På 30 km tog Bröderna Lindgren från Lycksele revansch och besegrade Särna Hedlund med Ivan som etta. Fyra blev ett annat känt skidnamn, Husum-Jonsson. Den som är litet äldre minns, att alla de här kända skidnamnen stod för skidvallor före Swixvallornas tid.

Någon stafett förekom inte på den här tiden men väl budkavlelöpning, som måste ha varit en riktig fysisk utmaning. Starten skedde vid Västanbäcks skola kl. 03.45, och sedan gick banan över Enånger till Långbacka och därifrån över Gammelsträng till Östanbräck och slutligen till målet på Glysisvallen.

Segrade i den krävande stafetten gjorde IF Thor, trea var Forsa IF, sexa Hudiksvalls IF och sjuva Strands IF.

Den nya hoppbacken

Tävlingen i den nya hoppbacken förstördes av en vinterstorm. Kronprinsen, Gustaf-Adolf, hade kommit till stan och höll invigningstalet men bara några få av de 6000 åskådarna i backen hörde något av vad han sa. Hans ord drunknade i de kraftiga vindbyarna. Någon ljudanläggning fanns naturligtvis inte på den tiden. S.O. Lindgren, Friska Viljor, vann tävlingen. Hopplängderna var, mätt med våra mått, mycket modesta. Längsta hoppet mätte 32,5 meter.

Hoppbacken på Galgberget i Hudiksvall uppfördes till SM 1929. Den byggdes senare ut och användes vid SM 1942 och 1960 men brann ner 1963.

Hela spelen lämnade ett netto på 9520 kronor, men av denna summa ville Hudiksvalls stad ha 5000 kronor för kostnaderna för den nya hoppbacken.

De två samverkande föreningarna, Hudiksvalls IF och Strands IF, fick 2500 kronor var och det var ett resultat man var mycket nöjda med.

1942 i krigets skugga

År 1942 var ett av de värsta krigsåren. Landshövding Rickard Sandler peka-

Kronprins Gustaf Adolf höll invigningstal i blåsten.

de på det oroliga världsläget när det åter var dags att inviga SM-tävlingarna i kyrkan i Hudiksvall. Norge och Danmark var ockuperat, Finland och Sovjet i krig med varandra, tyska trupper stod långt inne i Ryssland. Sverige är i en unik och gynnsam situation, som även denna vinter kan samla sina skidungdomar till fredliga skidspel, framhöll landshövdingen.

Många av de som var anmälda till tävlingarna var inkallade till militärtjänst, men militärledningen tycks ha beviljat permissioner till de flesta som ville delta, trots det spända utrikespolitiska läget.

Stora skidprofiler

Även dessa SM-tävlingar gästades av stora skidprofiler. "Håsjö" Dahlqvist var en, och han vann en tämligen överlägsen seger på 30 km före Nils Persson, Malung, och Holger Hågglöf, Västerås.

Hälsingarna misslyckades. Olle Wiklund, IFK Bergvik, blev bäst med en 25:e plats.

Stafetten blev odramatisk, Malung tog en överlägsen ledning på första sträckan och behöll den in i mål, men nästa tävling, 15 kilometersloppet, blev desto mer dramatisk. Man kan kanske säga, att det loppet blev ett definitivt genombrott för Nils Östensson, Hofors. Det blev en intensiv duell mellan honom och "Håsjö" Dahlqvist som Östensson vann med en enda sekund.

Skidstadion under SM 1942 var en imponerande anläggning. Mycket publik samlades varje dag för att beskåda den tidens elitåkare.

Bäste hälsing var Jöns Hermansson, Tallåsen, som kom på 15:e plats.

I 30-kilometersloppet återställde "Håsjö" Dahlqvist ordningen och vann före Nils Persson, Malung, och i loppet som avslutade SM-veckan 50 km kom äntligen en hälsingeframgång. Olle Wiklund, Bergvik, blev tvåa efter Lars Back, Hofors. Här presenterade sig också för första gången i SM-sammanhang en viss Nils Karlsson, senare Mora-Nisse, med hela svenska folket. Han tog bronset i loppet. Nu hade också damerna kommit in i SM-bilden. Man tävlade på 10 km och Margit Åsberg, Brännans IF vann. Bästa hälsingska var Ruth Axelsson, Edsbyn, på 13:e plats.

Många åskådare

Sven Selånger var favorit vad gällde backhoppningen, men han fick se sig besegrad av klubbkamraten Nils Lund, Friska Viljor.

Publiktillströmningen var överväldigande. 8000 sökte sig upp till den ombyggda

backen på Galgberget. Så där överdrivet långa hopp fick man inte se. Av någon anledning använde man sig inte av backens nya krön, och längst hoppade nu Evert Karlsson Malung.

Diman Lindström, Friska Viljor, blev 4.a, och sa sedan, att backen som sådan var det inget fel på men att han ansåg, att SM i fortsättningen skulle gå i större backar.

Publiksuccé

Tävlingarna blev en publiksuccé. Tävlingsdagarna drog 17 000 åskådare sammanlagt och det ekonomiska nettot blev mellan 40–50 000 kronor, men hela 28 000 gick bort till att betala kostnaderna för den nybyggda backen.

Ur HIHS Arkiv
SM-fortsättning
följer i nästa nummer

*Sven Jerring sänder från
SM i Hudiksvall 1942 i
Sveriges Radio.*

Ett gäng glada hälsingar på väg mot årets Finnkamp, en resa som kommer att bli svår att glömma då tävlingarna inte avgjordes förrän i sista grenen både bland herrarna och damerna.

Finnkampsresan 2023: En resa väl värd att minnas

Klockan 9.00 på lördagsmorgon startade 30 förhoppningsfulla herrar resan mot Stockholm och Finnkampen 2023. I Njutånger anslöt Hans-Ola Larsson med fru Lena som var den första kvinnan någonsin på våra idrottsresor och förärades därför med en trisslott.

Vid Söderhamns Resecenter anslöt ytterligare fem personer från Söderhamn och Bollnäs och då sattes ett nytt rekord i antalet deltagare på resorna och ingen av de 37 resenärerna lär glömma den dramatik som årets Finnkamp bjöd på.

Vi fortsatte raka vägen till Scandic Järva Krog dit vi anlände lagom till lunchen varefter vi checkade in. Tyvärr fick några vänta på sina rum till efter tävlingarna då de inte var städade före 14.30 då vi åkte till tävlingarna.

På Stockholms stadion klättrade vi upp högt under tak på sektion P och hade längdhopp, tresteg, slägga och diskus nedanför oss och målet för alla löp-

ningar rakt över gräsmattan. Stavhoppet låg i andra änden på Stadion men alla grenar gick att följa på Storbildsskärm på kortsidan intill.

Många spännande grenar och en hård strid i lagkamperna gjorde lördagen sevärd med spänning och hård strid in på mållinjen. Vid niotiden var vi åter på Järva Krog där baren var öppen och middagen serverad. Därefter följde eftersnack på rummen när taktiken lades upp inför söndagen.

Den inleddes med frukost och därefter lyssnade vi på en kunnig Erik Wiger som berättade om Finnkampens historia och flera roliga episoder han upplevt som aktiv, ledare och åskådare under de 65 Finnkamper där han varit på plats. Mycket intressant och ett stort tack till Erik!

Erik Wiger (t.h.) kan det mesta om Finnkampen, vilket han delade med sig till övriga resenärer innan söndagens tävlingar.

Söndagen blev än mer spännande och kamperna avgjordes först i sista grenen. Sverige ledde knappt i herrkampen med två grenar kvar som Finland enligt kalkyl skulle vinna tredubbelt. Men längdhoppreserven Niklas Wall och spjutkastaren Jakob Samuelsson blev dagens hjältar genom att i sista hoppet och kastet gå upp på tredje plats så att poängställningen blev oavgjord. Sverige säkrade segern genom fler antal grensegrar. Vilken pärs.

I damkampen ledde Sverige inför avslutande 800 meter men Finland skulle passera om de tog en trippel. Svenskorna löpte taktiskt och Hanna Hermansson tog en andraplats och såg till att det blev dubbelsegrar i Finnkampen 2023.

Efter tävlingarna startade hemresan med stopp på restaurang Klang Market i Uppsala där vi åt middag. Frågesporten på nerresan om dolda namn på djur

Från sektion P kunde hälsingarna följa de spännande tävlingarna i dagarna två.

vanns av Tore Tjärnberg med 22 poäng av 23 möjliga och på hemresan hade Stefan Bestdahl 17 poäng av 21 möjliga på idrottsfrågor. Båda fick trisslotter.

Vid 23-tiden anlände vi till Gylisvallen efter att ha släppt av resande under vägen och fick pusta ut efter två hektiska dagar. Ett stort tack till våra två chaufförer Kenneth Svedén och Tommy Hammarstrand för säker körning och hjälpsamhet under hela resan.

Anders Skoglund

STOR - LOPPIS

I GULA HAMNMAGASINET

ÖPPET: FRÅN TIDIG VÅR – TILL SEN HÖST
FÖR INFORMATION OM ÖPPETDAGAR OCH TIDER
SAMT ÖVRIG INFORMATION OM LIONS
SE [WWW. LIONSHUDIKSVALL.SE](http://WWW.LIONSHUDIKSVALL.SE)

LIONS CLUB HUDIKSVALL

Triangeln- matchernas historia – 1925 till 1999

Säsongens mål – bli uttagen

Närma dig någon som var aktiv på 40- 50- 60-talen och fråga något om Triangeln. Ganska säkert får du se hur ett lyckligt leende kröker läpparna på den tilltalade, och hur ögonen får något nostalgiskt drömskt över sig. Personen börjar tala om spänning, intensiv kamp på arenan men också om gott kamratskap efter matchens slut.

Triangelmatchen mellan Hälsingland, Jämtland/Härjedalen och Medelpad var för många friidrottare under flera decennier höjdpunkten på friidrottssäsongen. Det var på den man tänkte när man startade vårträningen och när den var avklarad i mitten av augusti kändes det som om säsongen var slut. Det var dags att börja sikta mot nästa års match.

Erik Byhlén var med i ett tidigt skede.

Det började i Östersund 1925

Olof Isacson i Sundsvall var initiativtagaren. Han var ordförande i det som då hette Västernorrlands IF och han tog kontakt med ledare i Hälsingland och Jämtland/Härjedalen och föreslog ett matchutbyte i friidrott. Av en tillfällighet, eller

inte, så kom den första tävlingen att bli samtida med den första Finnkampen. Hofvallen i Östersund blev 1925 den första Triangelarenan. Västernorrland vann med en enda poäng och avgörandet kom inte förrän i den avslutande stafetten. Medelpad och Ångermanland var under 1920- och en del av 30-talet ett distrikt, men sedan skiljdes deras vägar. Det kom att bli Medelpad, som från och med 1938 bar Triangelmatchen vidare in i framtiden.

Tillfälligheterna gjorde att Ångermanland kom tillbaka i Triangelhistorien. När Jämtland/Härjedalen efter 1995 års kamp lämnade Triangeln steg Ångermanland in och deltog i de fyra sista kamperna av tävlingens historia.

År 1927 gick Triangeln för första gången i Hälsingland och det var Hudiksvall som fick äran. Tre år senare gick den i Forsa och 1936 kom den till Bollnäs.

Kvinnorna kommer med

Det dröjde innan kvinnorna på allvar kom med i de idrottsliga lekarna och det speglades förstås också i Triangelhistorien. Första gången de uppträdde på arenan var i Söderhamn 1955 men då utom tävlan och bara med tre grenar, 100 meter, höjd och kula. De blev jämtsegrar i alla tre grenar, men Kerstin Stegs, Järvsö, kom tvåa i kula. Orsaken till att man fick vara med i tävlingen var att man ur Triangellagen skulle sätta samman ett gemensamt lag som skulle möta Nordtröndelag, och då skulle det också vara damer med.

På allvar kom kvinnorna med från 1958 och från det året till och med 1974 arrangeras en speciell damkamp parallellt med herrkampen. Men damernas program var till en början synnerligen begränsat, fyra grenar plus stafett 4x100 meter. Det dröjde till slutet av 60-talet innan grenarnas antal blev nio, så att man kunde kalla det en riktig friidrottsmatch. 1975 slogs de båda kamperna ihop och från och med det året räknades männens och kvinnornas poäng samman.

Ser man på utfallet av matcherna kan man notera att de tre distrikten varit framgångsrika under olika perioder. Det torde väl spegla den relativa styrkan mellan

Gun Eriksson var en av många hälsingedamer som plockade poäng i Triangelkampen.

Mångkamparen Pelle Eriksson bidrog till många poäng.

distrikten från tid till annan.

Av sammanställningen nedan över utfallet av matcherna framgår det, att hälsingarna till en början inte var så framgångsrika. Jämtland/Härjedalen däremot radade upp segrar, ibland kunde Västernorrland konkurrera.

Första hälsingesegern

1938 hade medelpadingarna inte längre stöd av Ångermanland och på Hofvallen i Östersund kunde hälsingarna bärga sin första Triangelseger. Det var efter en mycket tät fight, som avgjordes först i den avslutande stafetten.

Segrarna fördelades relativt jämnt mellan de tre distrikten, dock med ett visst övertag för Hälsingland, oftast i hård konkurrens med Jämtland/Härjedalen.

Ibland blev matcherna stenhårda, andra år var segrarna mera odiskutabla. 1952 vann Jämtland med en halv poäng, året efter tog Hälsingland en gruvlig revansch då segermarginalen blev 37 poäng. Pelle Eriksson, tiokampsmästaren, bidrog det året med en stor poängskörd.

Ibland stack även Medelpad upp som 1946 då man vann en härlig fight på Glysisvallen, då Hälsingland som hemmalag överraskade negativt och blev sist.

Mitten av 1950-talet blev en bra period för oss hälsingar då distriktet radade upp en svit av segrar. Sedan blev det jämnare igen på 1960-talet och då Hälsingland svårare att göra sig gällande.

Bara Hälsingland

Under 1970-talet utvecklade sig friidrotten i Hälsingland på ett synnerligen positivt sätt och det märks också i Triangelhistorien. Från 1974 radade distriktet upp en svit av segrar som aldrig såg ut att ta slut. I många fall blev segermarginalerna stora, så stora att Hälsingland under några år i början av 1980-talet avstod från att delta i Triangeln.

Från 1975 räknas, som redan sagts, herr och damkampen samman.

Under de 16 år som damkampen gick segrade Hälsingland sju gånger, Jämtland/Härjedalen fem och Medelpad fyra. Bara vid två tillfällen av de 16 kom Hälsingland på sista plats. Efter 1974 när herr- och damkampen började räknas samman har damerna på ett mycket verksamt sätt bidragit till Hälsinglands stora framgångar.

Under mitten av 1980-talet började den utflyttning av aktiva, som vi sedan fått

leva med. Våra mest framgångsrika flyttade till klubbar utanför distriktet. Det försvagade naturligtvis slagkraften, men sedan Hälsingland 1984 åter gick med i Triangelutbytet har man kunnat hävda sig väl.

Ovanligt länge

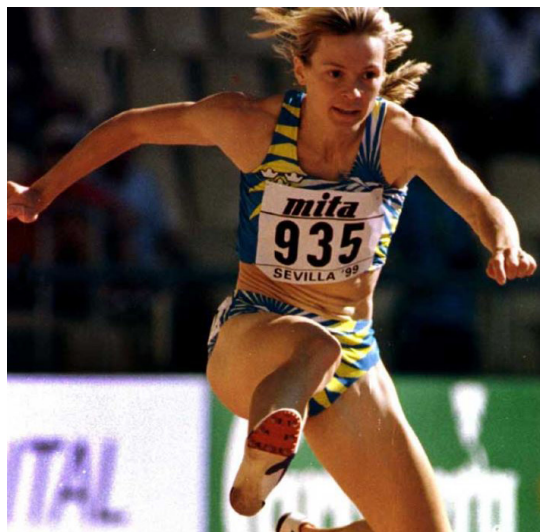
Tiderna förändras, och så också i idrottsvärlden. Distriktsmatcherna har började dö bort i nästan alla idrotter. Triangeln levde ovanligt länge, men redan i början av 1990-talet började man se att intresset för den inte var vad det hade varit.

1995 vann Jämtland med stora siffror och sedan drog man sig ur Triangelsamarbetet. Ångermanland ersatte och kampen fortsatte i ytterligare fyra år, men i efterhand kan man nu förstå att tävlingen låg i sina dödsrosslingar. I Örnsköldsvik 1999 slutade det med en överlägsen seger för Hälsingland.

2000 skulle det ha blivit en effektfull slutpunkt i Hudiksvall men det blev inget 75-års jubileum och Triangelnmatchen dog en död i stillhet.

Många stora profiler har deltagit i Triangeln. Till Bollnäs 1936 kom den förste riktigt store löparen för i Jämtlands/Härjedalens lag fanns då Henry "Kälarne" Eriksson med och han kom att följas av många andra stora löparnamn som till exempel Erik Byhlén, Gunder Hägg, Erik Elmsäter, och från lite senare år Sven-Olof "Esso" Larsson och Ove Karlsson. Många fina sprinters har också visat upp sig genom åren, bland annat "Grycksbo-Expressen" Torbjörn Eriksson.

Bland hopparna hittar vi namn som Nisse Wästberg, den förste mottagaren av

Frida Johansson från Ljusdal var en många kvinnliga stjärnor som deltog i Triangelnmatchen.

Hälsingeguldet, Claes Rahm och Tomas Eriksson. Många stora kastare har också tävlat i Triangeln, Peter Borglund, Lars Henriksson, Yngve Andersson, Birger Asplund för att nämna några.

Damernas historia är som framgått av redogörelsen kortare, men ändå tillräckligt lång för att vi ska finna många med stor lyskraft. Gun Eriksson, Eva Johansson, Frida Johansson, Lina Quick och Annika Petersson var framgångsrika hälsingar.

Ur HIHS Arkiv

Björn Swartswe fick en idé som av många ansågs som "galen". Men han visste vad han gjorde och nattcupen i bandy i Ljusdal blev en stor succé.

En "galen" idé som blev en stor succé

– Tiomilaorientering bakom DAF-cupen –

När bandylegendaren Björn Swartswe funderade på Sven "Plex" Peterssons nattreferat från Tiomilaorientering började en "galen" idé gro i hans tankebanor. *"Kan man springa i skogen mitt i natten måste man väl kunna spela bandy mitt i natten också".*

Där föddes det som så småningom skulle bli World Cup i bandy – en dygnet runt turnering på is, en turnering som varje år inledde bandysäsongen, i likhet med att Tiomila varje år inledde orienteringssäsongen.

Björn Swartswe inledde sin bandykarriär i Edsbyn där han blev svensk mästare 1962. Han flyttade senare till Ljusdal där han fick

vara med om tre SM-finaler. En som spelare (förlust) och två som ledare, förlust 1972 men 1975 kunde han som ledare notera Ljusdals BK:s första SM-guld (8–4 mot Villa). Han blev även utsedd till "Årets ledare" det året.

Efter att han slutat som spelare fortsatte han alltså som ledare i klubben, och därför var det naturligt att den första nattcupen skulle spelas på IP i Ljusdal. Swartswe fick hjälp av Volvohandlaren och före detta bandykamraten Göran Sundell att knyta kontakter med Volvo som nappade på idén och under cupens fem första år sponsrade Volvo cupen med DAF-bilar.

Därav hette cupen också DAF-cupen under de två första åren och sedan blev det Dex-cupen, och från och med turneringen 1980 tillkom även World cup i namnet.

– **Det där kan aldrig gå vägen...**

– **En nattmatch kan väl inte locka nå'n publik när det inte kommer publik till seriematcherna...**

– **DAF-cupen i bandy, ett sån't bjäfs. Det där kommer att bli en flop...**

Ja, det var inte många som trodde på Björn Swartswe, men han fullföljde sin idé och i oktober 1974 samlades 16 svenska bandylag i Ljusdal och efter den helgen var det ingen som kallade Björn Swartswe för en "galning". Satsningen gick hem och första DAF-cupen blev en succé.

Uppskattningsvis lockade första cupen cirka 17 000 åskådare, varav nästan 2 000 såg cupens första nattmatch. Den spelades mellan Ljusdal och Västerås och vanns utav LBK med 3–2. Nattsegern räckte dock inte för LBK att vinna gruppen och ta sig till semi-

Nattmatcherna har alltid lockat mycket folk till IP.

final. De fyra första gruppsegrarna blev i stället Filipstad, Bollnäs, Broberg och Sandvikens AIK (på bättre målskillnad än Ljusdal). I semifinalerna vann sedan Broberg med 4–0 över Filipstad medan Sandviken tog sig till final efter att ha besegrat Bollnäs på straffar. 4–4 i full tid ledde till straffavgörande och när Bollnäs "Tussen" Jacobsson missade sin straff i sjunde straffomgången kunde Sandviken finaljubla efter seger med 11–10.

Bollnäs slog sedan Filipstad i matchen om tredje pris med 6–1 innan det var dags för den första finalen, Broberg mot Sandviken. För Sandvikens del blev finalen lika jämn som semifinalen, dock med färre mål. Det stod 1–1 efter full tid innan det hela avgjordes från straffpunkten. Där hade Sandviken de bästa nerverna och laget stod som vinnare av den historiska första DAF-cupen med 4–2.

Första priset bestod av en splitter ny DAF, till ett värde då av 29 000 kronor.

När det året efteråt var dags för andra upplagan av cupen var det

En gigantisk flygfotobild från Ljusdalsfotografen Stig Anderssons kamera visar hur det såg ut när det spelades bandy dygnet runt i Ljusdal.

ingen som hade några betänkligheter gällande cupens vara eller icke vara. Nu var även Finlands mästare (Uleåborg) och Norges dito (Ullevål) inbjudna, så därför deltog bara 14 svenska lag detta år.

1974-års finallag, Sandviken och Broberg, vann återigen sina grupper och tillsammans med Edsbyn och Ullevål tog man sig till semifinal. Ljusdal blev återigen utslagna på sämre målskillnad (Ullevål).

Broberg slog Edsbyn med 5–1 i sin semifinal och sedan Sandviken knappt (2–1) besegrat Ullevål stod det klart att det skulle bli samma finallag som premiäråret.

Återigen blev det en jämn historia och det stod 2–2 vid full tid. Nu avgjordes finalen i sud-

Storskytten Pelle Hedqvist var med och vann cupen med sitt Broberg. Han är också en av de främsta målskyttarna i cupens historia,

den death. Stig Dammbro blev stor matchhjälte när han satte segermålet för Broberg sex minuter in i förlängningen.

Det här året räknade man totalt in cirka 25 000 åskådare, där nattmatchen mellan Ljusdal och Villa lockade 3 000 besökare.

1976 ville storsponsorn Volvo ändra namnet på cupen till Dexcupen, detta för att lansera sitt nya reservdelsprogram Dex.

Det här året blev ingen större hälsingesuccé. Inget av de fyra lagen tog sig vidare till semifinalspel, där publiken i stället fick se Västerås besegra Sirius efter straffar och finalmotståndare blev finska Uleåborg som vann med 3–1 mot Falun i sin semifinal.

Det blev även seger i finalen för Uleåborg som vann med 3–2 mot Västerås.

Broberg blev första lag att vinna cupen en andra gång. Man vann nämligen 1977-års upplaga sedan man finalbesegrat Sirius med klara 6–1. Ljusdal var det här året nära att ta sig till final men det

blev förlängningsförlust i semifinalen mot Sirius.

Man förlorade även matchen om tredje pris mot Boltic (1–3).

Publiken fortsatte att öka. Det här året räknade arrangörerna in totalt cirka 45 000 besökare. I nattmatchen mot IFK Helsingfors kom 4 500 åskådare (nytt publikrekord) som såg Ljusdal vinna med 4–3.

Den femte upplagan 1978 dominerades helt av bandy-Hälsingland. Det blev nämligen hälsingeseger i alla fyra grupperna och i semifinalerna möttes Broberg och Edsbyn samt Bollnäs och Ljusdal.

Broberg tog sig till sin fjärde final av fem möjliga genom att vinna med klara 6–1 över Edsbyn. Desto jämnare var mötet mellan Bollnäs och Ljusdal som stod 1–1 efter full tid. Det tog sedan Tommy Nilsson bara 13 sekunder(!) att skjuta LBK till dess första final. I finalen räckte Ljusdal dock inte till mot cupspecialisterna Broberg. Inför 4 500 åskådare vann Broberg med 4–1 och tog sin tredje seger.

Här slogs även ett publikrekord då 5 627 åskådare såg nattmatchen mellan Ljusdal och finska Veiterä, en match som Ljusdal vann med 3–2.

1979 tog Edsbyn sin första seger i turneringen då man besegrade Örebro i en jämn final med 5–4. Sedan följde två år med finalförlust för hälsingelag, båda gångerna mot Boltic. 1980 besegrade

Gösta "Snoddas" Nordgren deltog i en veteranmatch. Här är han tillsammans med Björn Swartswe.

Karlstadslaget Edsbyn med 5–4 och året efter blev det klara 6–0 mot Broberg.

Cupens internationella inslag utökades när lagen från Sovjet gjorde entré och under årens lopp har det blivit 12 sovjetiska/ryska segrar, fördelade på fyra vinster för Jenisej, tre för Dynamo Moskva, två för Vodnik och Zorkij och en för Dynamo Kazan.

För hälsingelagens del så kan man konstatera att Ljusdal spelat fem finaler utan att vinna någon av dessa.

Broberg har fyra segrar, förutom de ovannämnda vann man även 1983 då man besegrade Jenisej med 4–0 i finalen.

Edsbyn och Bollnäs har mötts i två finaler, Bollnäs vann 2005 med 3–2 och Edsbyn noterade samma segersiffror 2008 när man tog sin andra cupseger, en final som faktiskt spelades på hemmaplan. Vädret ställde nämligen till det och då isen blev ospelbar i Ljusdal flyttades slutspelet till Edsbyn.

Internationella bandyförbundet ställde sedan krav att turneringen skulle spelas inomhus och 2009 skrevs ett avtal mellan Sandviken och Ljusdal om att cupen skulle spelas i Sandviken till dess att Ljusdal fick sin inomhushall, vilket man hoppades att man skulle ha 2011. Men som ni vet, Ljusdal har fortfarande ingen hall...

Så sedan 2009 har man spelat i Sandviken. Där tog Bollnäs också sin andra seger i turneringen då man 2019 finalbesegrade ryska Neftianik med 5–2.

Därmed är Bollnäs regerande mästare eftersom det inte har spelats någon cup efter det. 2020 meddelades det att cupen skulle spelas vartannat år i Ryssland och vartannat i Sverige. Tanken var att cupen 2020 skulle spelas i Krasjonarsk men den ställdes in på grund av Coronapandemin.

Även turneringen 2021 ställdes in då den det året skulle ha krockat med bandy-VM, detta sedan VM flyttats från 2020 till 2021 i sviterna efter pandemin.

Om World cup i bandy återuppstår får framtiden utvisa, i annat fall kommer Bollnäs Gif att få behålla titeln som regerande mästare...

CHRISTER STRIDH

Christer Stridhs kluriga frågor!

Här kära medlemmar i HIHS, här har ni något att fundera över. Självfallet finns det fina priser att vinna!

1:a pris 2 Sverielotter

2–3:e pris 1 Sverigelott

1) Tomas Brodin var under sin aktiva proffskarriär utlånad till en schweizisk klubb en kort tid. Vilken då?

1 FC Basel

X FC Zürich

2 Young Boys

2) "Servern hade en hastighet av 205 km i timmen. Som en moped ungefär".

Vilken sportkommentator sa så?

1 Björn Hellberg

X Mats Strandberg

2 Tommy Engstrand

3) Internationella olympiska kommittén (IOK) har drygt 200 medlemsländer. Vid OS-tävlingar har alla länder en internationell förkortning. Vilket land döljer sig bakom förkortningen KSA?

1 Kuwait

X Saudiarabien

2 Sydafrika

4) I vilken idrott har Lena Sulkanen tagit VM-guld?

1 Bandy

X Bowling

2 Segling

5) Vilket år invigdes Hudiksvalls ishall?

1 1989

X 1991

2 1993

6) Vilken färg är det på ledartröjan i cykelloppet Giro d'Italia?

1 Gul

X Rosa

2 Röd

7) Om du tar dig igenom *Mausfalle, Stailhang och Hausbergkant*, var någonstans har du då åkt störtlopp?

1 Kitzbühl

X Schladming

2 Wengen

8) Vilket lag har vunnit Stanley Cup flest gånger?

1 Boston Bruins

X Detroit Red Wings

2 Montreal Canadiens

9) 1983 korades de första svenska mästarna i innebandy på herrsidan. Vilken klubb vann det historiska första guldet?

1 IBK Lockerud

X Kolarbyns IBS

2 Tomasgårdens IF

10) Järvsöodin, tränad av Jan-Olov Persson, vann årets SM för kallblod. Vad heter kusken som körde vinnarhästen?

1 Jan-Olov Persson

X Marcus Lilius

2 Mats E Djuse

11) Vem av de svenska golfdamerna ligger högst upp på världsrankingen (1 december 2023)?

1 Anna Nordqvist

X Linn Grant

2 Madelene Sagström

12) I vilket land arrangerades de första olympiska vinterspe-
len?

1 Frankrike

X Schweiz

2 USA

13) Vem innehar det svenska rekordet i stavhopp för damer?

1 Angelica Bengtsson

X Kirsten Belin

2 Michaela Meijer

**När ni knäckt idrottsfrågorna E-postar
ni tipsraden till...**

christer.stridh@gmail.com

**Vi vill ha svaren senast
15 februari – 2024**

Lycka till önskar redaktionen!

Resultatet av Christers kluriga frågor 2023–3!

Denna gång fick vi in 11 tips-
rader av våra medlemmar i
HIHS.

Av dessa var det 6 med
13 rätt.

Rätt rad

- 2 St Louis
- 2 Rolf Zetterlund
- 1 Keke Rosberg
- 2 Skellefteå
- 1 Lina Björklund bågskytte
- 2 Starbåt
- 1 1905
- X 12
- 2 Svart
- X Västerås
- X Martina Navratilova
- 1 Frankrike
- 2 330

2 - 2 - 1 - 2 - 1 - 2 - 1 - X - 2 - X - X - 1 - 2

1:a pris	2 Sverigelotter	Kjell-Åke Persson
2:a pris	1 Sverigelott	Christer Nilsson
3:e pris	1 Sverigelott	Karl-Arne Jansson

Sverigelotterna skickas till vinnarna i ett eget utskick efter
utgivningen av detta nummer.

Redaktionen gratulerar vinnarna.

VEM ERÖVRAR HÄLSINGEGULDET OCH HÄLSINGEGULDET UNGDOM 2023?

Nominera din favorit till något av Hälsingegulden.

Nu kan alla skicka in förslag på den idrottare eller det lag som man tycker har gjort den bästa idrottsprestationen i Hälsingland under 2023. Med hjälp av RF-SISU har Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap skickat ut en begäran om förslag till föreningar, förbund, sportjournalister och inte minst en sportintresserad allmänhet.

För att kunna nomineras till Hälsingeguldet skall följande uppfyllas:

1. Aktiv idrottare som är fostrad i eller känd för sin koppling till Hälsingland.
2. Aktivt lag som är känt för sin koppling till Hälsingland och ansluten till RF.
3. Att den aktive eller laget måste ha representerat en hälsingeförening under året.
4. Att under året ha presterat något extra nationellt eller internationellt i tävlingssammanhang i seniorklass.

För att kunna nomineras till Hälsingeguldet Ungdom gäller samma kriterier men att idrottaren ej får vara äldre än 18 år och ha presterat något extra nationellt i tävlingssammanhang i sin åldersklass.

Med vid nomineringen skall finnas namn och kontaktuppgifter på den förening som nominerar samt på den eller de som nomineras.

Bifoga en beskrivning vad den eller de nominerade presterat under idrottsåret 2023.

Ansökan skall ha kommit in till info@hihs.se senast 15 januari 2024.

Se mer information på Hälsinglands Idrottshistoriska Sällsapps webbplats <https://hihs.se/statuter/>.

Juryn som utser vinnarna av Hälsingegulden består av representanter från HIHS och vår sponsor OilQuick.

Hälsinglands
idrottshistoriska
sällskap

OilQuick®
Automatic quick coupler systems

Kassörens ruta 2023 – nr. 4

Alla kan bli medlem i

HÄLSINGLANDS IDROTTSHISTORISKA SÄLLSKAP

Alla, med ambition att ta del av, sprida och bevara Hälsinglands digra och intressanta idrottshistoria, hälsas varmt välkomna som medlem i HIHS.

Våra medlemsavgifter för 2024 är:

150;- Enskild medlem

250;- Föreningar och klubbar

350;- Förbund, företag och kommuner

Hur blir jag medlem i HIHS?

**Medlemsavgiften betalas till vårt bankgiro
273-0133 eller via Swish 123 038 81 65.**

**Kom ihåg att uppge namn och adress
GLÖM EJ e-postadress.**

Man kan även ansöka om medlemskap på vår hemsida:

www.HIHS.se

Nya medlemmar

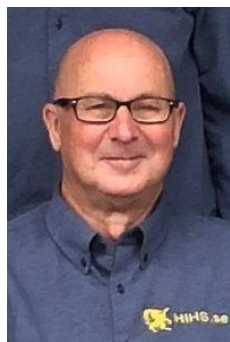
HIHS har sedan det senaste utskicket av Idrottsminnen fått den stora äran att hälsa följande nya medlemmar varmt välkomna:

Åke Olsson, Färila, Tommy Svensson, Hudiksvall och Fredrik Söderqvist, Söderhamn.

Kontakta: Owe Flodin på 070-569 08 31

e-post: oweflodin45@gmail.com

om du har frågor rörande medlemskap.

*HIHS styrelse önskar alla medlemmar
en riktigt God Jul och ett Gott Nytt År!*

